

2016-12-16

Mål nr

7873-16

Aktbil

6

Stockholm den 15 december 2016

KOMPLETTERING AV ÖVERKLAGANDE

Mål nr 7873-16; Mjölby Kraftnät AB ./ Energimarknadsinspektionen

Mjölby Kraftnät AB (nedan "Mjölby Kraftnät") får härmed inkomma med komplettering av överklagande avseende Energimarknadsinspektionens (nedan "Ei") beslut avseende fastställande av slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012-2015.

Detta yttrande utgör en komplettering till vad Mjölby Kraftnät anfört i överklagandet under avsnitt 3 och 4.

Vad Mjölby Kraftnät anfört i överklagandet under avsnitt 2 kvarstår oförändrat.

Innehåll

1.	BAKGRUND	3
1.1	Kortfattat om regleringen av elnätsföretagen.....	3
1.2	Förhandsregleringen av elnätsföretagen.....	3
2.	KORTFATTAT OM BERÄKNINGEN AV ELNÄTSFÖRETAGENS INTÄKTSRAMAR 2012-2015	4
2.1	Intäktsramen ska täcka skäliga kostnader och ge rimlig avkastning.....	4
2.2	Ei:s beslutade intäktsramar för tillsynsperioden 2012-2015.....	4
2.3	Förvaltningsrättens dom.....	5
2.4	Kammarrättens dom	6
2.5	Högsta förvaltningsdomstolen.....	7
3.	BETYDELSEN AV FÖRVALTNINGSDOMSTOLARNAS DOMAR.....	7
4.	OMPRÖVNING AV INTÄKTSRAMEN EFTER TILLSYNSPERIODENS SLUT ..	7
5.	NÄRMARE OM DET ÖVERKLAGADE BESLUTET	8
6.	FELAKTIGHETER OCH BRISTER I EI:S BESLUT.....	9
6.1	Betydelsen av att Mjölby Kraftnät inte överklagade det ursprungliga beslutet, inte begärde omprövning enligt 5 kap. 12 § ellagen och enligt Ei inte begärde följdändring enligt 5 kap. 15 § ellagen i rätt tid.....	9
6.1.1	Förhållandet att Mjölby Kraftnät inte överklagade Ei:s ursprungliga beslut om intäktsram	10
6.1.2	Förhållandet att Mjölby Kraftnät inte begärde omprövning enligt 5 kap. 12 § ellagen. .	11
6.1.3	Innebörden av 5 kap. 15 § ellagen	11
6.1.4	Ei:s tillämpning av lagstridiga metoder vid fastställande av slutlig intäktsram leder till att elnätsföretagen inte behandlas lika.....	13
6.2	Sammanfattning.....	13
7.	YRKANDEN	13
8.	MÅLETS HANDLÄGGNING	14

1. BAKGRUND

1.1 Kortfattat om regleringen av elnätsföretagen

Den svenska elmarknaden avreglerades den 1 januari 1996. Avregleringen av elmarknaden innebar i korthet att handel med och produktion av el utsattes för konkurrens samtidigt som infrastrukturen (elnätsverksamheten) förblev ett naturligt och legalt monopol.

Eftersom ett monopol inte bedrivs på en konkurrensutsatt marknad ansågs det krävas en statlig reglering och tillsyn av elnätsavgifterna. Dessa regler återfinns i ellagen och följdförfattningar till denna.

Regelverket har under åren genomgått förändringar och sättet att bedöma skäligheten i elnätsavgifterna har förändrats. Ei är tillsynsmyndighet över elmarknaden till vars uppgifter bl.a. hör att pröva och utfärda koncessioner för nät samt att granska elnätsföretagens intäkter och kvaliteten i elnäten.

1.2 Förhandsregleringen av elnätsföretagen

Från den 1 januari 2012 bestäms elnätsföretagens tillåtna intäkter – intäktsramarna – i förväg för perioder om fyra år. Varje sådan period utgör en "tillsynsperiod". Den första tillsynsperioden under förhandsregleringen var åren 2012-2015.

De grundläggande bestämmelserna för hur intäktsramarna ska fastställas finns i 5 kap. ellagen. Ellagen bygger i sin tur på EU:s direktiv 2003/54/EG som sedermera ersatts av direktiv 2009/72/EG.

Av förarbetena till ellagen framgår att regleringen syftar till att elnätsföretagens verksamhet ska bedrivas effektivt och till låga kostnader. Regleringen syftar också till att säkerställa att kunden får betala ett skäligt pris för nättjänsten. Vidare ska regleringen bidra till att ge kunderna en långsiktig leveranssäkerhet och trygga den svenska elförsörjningen. Elnätsföretagen ska också ges stabila och långsiktiga villkor för sin nätverksamhet samt en rimlig avkastning. Ytterligare ett viktigt mål med regleringen är att den ska understödja utvecklingen av en väl fungerande elmarknad.

En intäktsram motsvarar de samlade intäkter inom ett redovisningsområde som en nätkoncessionshavare högst får uppbära under en tillsynsperiod.

Om intäktsramen överskrids eller underskrids förs över- eller underskottet över till nästa tillsynsperiod (5 kap. 20 § ellagen). Om ramen överskrids med mer än fem procent utgår ett överdebiteringstillägg (5 kap. 21 § ellagen).

2. KORTFATTAT OM BERÄKNINGEN AV ELNÄTSFÖRETAGENS INTÄKTSRAMAR 2012-2015

2.1 Intäktsramen ska täcka skäligen kostnader och ge rimlig avkastning

Den grundläggande bestämmelsen avseende beräkningen av elnätsföretagens intäktsramar återfinns i 5 kap. 6 § ellagen som har följande lydelse:

Intäktsramen ska täcka skäligen kostnader för att bedriva nätverksamhet under tillsynsperioden och ge en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten (kapitalbas).

I prop. 2008/09:141 s. 60 anges beträffande "rimlig avkastning" att:

En förutsättning för att nätverksamhet ska kunna bedrivas på ett ändamålsenligt sätt är att nätföretagen har rätt till en rimlig avkastning på det kapital som krävs för att bedriva verksamheten.

Vad avser beräkningen av rimlig avkastning stadgar 5 kap. 9 § 1 st ellagen:

Kapitalbasen ska beräknas med utgångspunkt i de tillgångar som nätkoncessionshavaren använder för att bedriva nätverksamheten. Vidare ska hänsyn tas till investeringar och avskrivningar under tillsynsperioden.

Såvitt avser "skäligen kostnader" stadgar 5 kap. 8 § 1 st ellagen:

Som skäligen kostnader för att bedriva nätverksamheten ska anses kostnader för en ändamålsenlig och effektiv drift av en nätverksamhet med likartade objektiva förutsättningar.

För att kunna beräkna elnätsföretagens intäktsramar, innefattande "rimlig avkastning", har Ei att tillämpa en kalkylränta. Med kalkylränta avses den avkastning som elnätsföretagens ska ha på gjorda investeringar (investerat kapital). Kalkylräntan utgör en del av Ei:s beräkning av elnätsföretagens kapitalkostnader.

Det är centralt att förstå att "rimlig avkastning" enligt 5 kap. 6 § ellagen utgår från elnätsföretagens kapitalbas.

Elnätsföretagen har sålunda rätt att få en rimlig avkastning på den kapitalbas som följer av ellagen, anslutande förordning och praxis. Det bör påpekas att beräkningen av avkastningen på kapitalbasen utgår från ett nuanskningsvärde på alla investeringar oavsett när de är gjorda.

2.2 Ei:s beslutade intäktsramar för tillsynsperioden 2012-2015

Som nämnts ovan utgjorde tillsynsperioden 2012-2015 den första tillsynsperioden enligt förhandsregleringen.

Inför den första tillsynsperioden tog Ei fram en ny metod för att beräkna elnätsföretagens intäktsramar, den s.k. schablonmetoden. Schablonmetoden förankrades i samråd med elnätsbranschen som utgick från att denna metod skulle utgöra den tydliga och långsiktiga metod som elnätsföretagen efterfrågat och kunde förhålla sig till.

I mars 2011 lämnade elnätsföretagen, jämlikt 5 kap. 2 § ellagen, in sina förslag om intäktsramar till Ei. De föreslagna intäktsramarna beräknades utifrån den av Ei angivna schablonmetoden. I slutet av oktober 2011 meddelade Ei beslut om intäktsramar för samtliga elnätsföretag avseende tillsynsperioden 2012-2015. Som en blixtnöje från klar himmel kunde elnätsföretagen då konstatera att Ei vid sina beslut hade tillämpat en ny metod. Metoden utgjordes dels av schablonmetoden, dels av en av Ei i all hast skapad "övergångsmetod".

Ei:s tillämpning av den för elnätsföretagen okända övergångsmetoden innebar att Ei kraftigt sänkte elnätsföretagens intäktsramar. Därtill beslutade Ei att för tillsynsperioden 2012-2015 tillämpa en kalkylränta om 5,2 procent beräknad på ett i flera avseenden felaktigt sätt.

Ei:s beslut kom som ett dråpslag för elnätsbranschen som kunde konstatera att Ei:s metodik och beslut stod i strid med ellagen, den lag som utgjorde grunden för Ei:s tillsyn över elnätsföretagen. Som en följd kom ett stort antal elnätsföretag att överklaga Ei:s beslut.

2.3 Förvaltningsrättens dom

Den 11 december 2013 meddelade förvaltningsrätten i Linköping dom och biföll elnätsföretagens överklaganden i sin helhet, bilaga 1.

Beträffande övergångsmetoden anförde förvaltningsrätten bland annat följande:

Förvaltningsrättens dom sidan 37:

Förvaltningsrätten anser därmed att Energimarknadsinspektionen har grundat sitt avgörande på och tillämpat övergångsmetoden med hänsyn till andra omständigheter än sådana som enligt gällande författningar ska beaktas vid prövningen av intäktsram.

Förvaltningsrättens dom sidan 39:

Mot bakgrund av att det är den reglermässiga avkastningen som ska beaktas konstaterar förvaltningsrätten att nätföretaget med den intäktsram, med tillämpning av övergångsmetoden, som fastställts i det överklagade beslutet inte får en rimlig avkastning på kapitalbasen i enlighet med 5 kap. 6 § ellagen

Förvaltningsrättens dom sidan 40:

Härtill kommer att Energimarknadsinspektionen, genom den i efterhand införda bedömningen

och övergångsmetoden, i förhållande till nätföretagen brustit i kraven på transparens och förutsebarhet.

Sammanfattningsvis anser förvaltningsrätten att Energimarknadsinspektionen inte har haft rätt att vid fastställande av nätföretagets intäktsram för tillsynsperioden 2012-2015 tillämpa övergångsmetoden.

Såvitt avser den av Ei beslutade kalkylräntan om 5,2 procent anförde förvaltningsrätten bl.a. följande:

Förvaltningsrättens dom sidan 73-74:

Förvaltningsrätten har ovan gjort den bedömningen att något avdrag för skattecredit inte ska göras. Redan härav framgår att den av Energimarknadsinspektionen beslutade kalkylräntan är för låg. Förvaltningsrättens bedömningar beträffande övriga parametrar – förutom Bloombergomräkning – gör även de sannolikt att kalkylräntan bör justeras i höjande riktning. Med utgångspunkt i nämnda ställningstaganden och med beaktande av vad som anförts ovan gällande samtliga i WACC-metoden ingående parametrar gör förvaltningsrätten bedömningen att en rimlig långsiktigt stabil kalkylränta ska bestämmas till 6,5 procent under tillsynsperioden 2012–2015. Detta är i nivå dels med den kalkylränta som Energimarknadsinspektionen tidigare beslutat om vid kontroll av nätföretagets intäkter under åren 2003–2009, dels med andra regulatoriska kalkylräntor i jämförbara branscher. Nätföretagets yrkande ska därför bifallas i denna del.

Sammanfattningsvis slog sålunda förvaltningsrätten fast att Ei inte hade haft lagligt stöd för att vid fastställande av elnätsföretagets intäktsramar tillämpa övergångsmetoden. Dessutom slog förvaltningsrätten fast att den av Ei angivna kalkylräntan om 5,2 procent var för låg och ansåg att det istället skulle fastställas en långsiktig och stabil kalkylränta uppgående till 6,5 procent.

2.4 Kammarrättens dom

Ei överklagade förvaltningsrättens dom till Kammarrätten i Jönköping som meddelade dom den 10 november 2014, bilaga 2. Kammarrätten fastställde förvaltningsrättens dom.

Beträffande övergångsmetoden anförde kammarrätten bland annat följande:

Kammarrättens dom sidan 40:

Varken nätföretagen eller andra intressenter har haft möjlighet till insyn eller kunnat lämna synpunkter på utformningen av övergångsmetoden. Den har inte kommit till på ett transparent och förutsägbart sätt.

Övergångsmetoden är inte utformad inom de ramar som regleringen anger för hur skälighetsbedömningen och beräkningen av nätföretagets intäktsram ska göras. Den är inte heller generellt användbar, långsiktig eller stabil. Att Ei hade kunnat utforma schablonmetoden på ett annat sätt från början är inte ett tillräckligt skäl för att tillämpa övergångsmetoden.

Övergångsmetoden kan därför inte godtas som en metod för att beräkna och bedöma nätföretagets intäktsram.

Såvitt avser kalkylräntan slog kammarrätten fast att utgångspunkten ska vara en långsiktig och stabil kalkylränta. Kammarrätten fastställde därvid kalkylräntan för tillsynsperioden 2012-2015 till 6,5 procent.

2.5 Högsta förvaltningsdomstolen

Ei överklagade kammarrättens dom till Högsta förvaltningsdomstolen som den 23 mars 2015 beslutade att inte meddela prövningstillstånd, bilaga 3.

Trots effektiv handläggning av förvaltningsdomstolarna kom således målen angående tillsynsperioden 2012-2015 slutligt avgöras först när tillsynsperioden i princip var till ända.

3. BETYDELSEN AV FÖRVALTNINGSDOMSTOLARNAS DOMAR

Genom att kammarrättens dom vann laga kraft klargjordes, sammanfattningsvis, två principiella utgångspunkter för beräkningen av elnätsföretagens intäktsramar.

1. Övergångsmetoden står i strid med ellagen och kan därför inte godtas som en metod för att beräkna och bedöma elnätsföretagens intäktsramar.
2. Elnätsföretagens rimliga avkastning på kapitalbasen ska utgå från en kalkylränta om 6,5 procent.

För att elnätsföretagens beslutade intäktsramar ska vara/bli materiellt riktiga måste således Ei vid sin myndighetsutövning följa och beakta ovanstående.

4. OMRÖVNING AV INTÄKTSRAMEN EFTER TILLSYNSPERIODENS SLUT

Enligt 5 kap. 12-13 §§ ellagen ska Ei, under vissa förutsättningar, ompröva den fastställda intäktsramen efter en tillsynsperiods slut.

Enligt 5 kap. 12 § ellagen kan ett elnätsföretag inom fyra månader efter tillsynsperiodens slut ansöka hos Ei att den tidigare beslutade intäktsramen ska ökas:

5 kap. 12 § ellagen

En nätkoncessionshavare får inom fyra månader efter tillsynsperiodens slut ansöka hos nätmyndigheten om att intäktsramen för perioden ska ökas.

Ansökan ska handläggas skyndsamt.

Enligt 5 kap. 13 § ellagen ska Ei under vissa angivna situationer ompröva den tidigare fastställda intäktsramen:

5 kap. 13 § ellagen

Nätmyndigheten ska ompröva den fastställda intäktsramen efter tillsynsperiodens slut, om det finns skäl att anta att ramen är större än vad som är motiverat av senare kända förhållanden och avvikelsen inte är ringa.

Om det inte finns särskilda hinder, ska ett beslut i frågan om ändring av intäktsramen meddelas senast tio månader efter tillsynsperiodens slut. Om nätmyndigheten avser att meddela beslut vid en senare tidpunkt, ska nätkoncessionshavaren underrättas om det inom den nämnda tiden. Har en sådan underrättelse inte skett får myndigheten inte meddela ett omprövningsbeslut som är till nackdel för nätkoncessionshavaren.

Hur Ei:s omprövning ska göras regleras i 5 kap. 14 § ellagen. Där anges att:

Vid omprövning enligt 12 eller 13 § ska nätmyndigheten kontrollera om de antaganden som legat till grund för beslutet om fastställande av intäktsram överensstämmer med det faktiska utfallet under perioden. Vid bedömningen ska myndigheten tillämpa 6-9 §§ och utgå från de uppgifter och metoder som myndigheten har använt vid fastställandet av intäktsramen och som framgår av beslutet om fastställande.

5. NÄRMARE OM DET ÖVERKLAGADE BESLUTET

Våren 2011 lämnade Mjölby Kraftnät sitt förslag till Ei om intäktsram för tillsynsperioden 2012-2015 uppgående till 447 555 tkr.

I beslut av den 28 oktober 2011 fastställde Ei intäktsramen för Mjölby Kraftnät för tillsynsperioden 2012-2015 till 278 803 tkr.

Den 27 maj 2015 skickade Mjölby Kraftnät in en ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen till Ei med rekommenderat brev. Härvid hänvisas till Mjölby Kraftnäts överklagande, avsnitt 2, sid 3-7.

Ei har den 31 oktober 2016 meddelat beslut om fastställande av slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012-2015 för Mjölby Kraftnät.

Genom Ei:s beslut har intäktsramen för tillsynsperioden 2012-2015 fastställts till 285 534 tkr.

I beslutet av den 31 oktober 2016 har Ei avisat Mjölby Kraftnäts ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen.

Ei har vid fastställandet av Mjölby Kraftnäts slutliga intäktsram tillämpat övergångsmetoden, trots att såväl förvaltningsrätten som kammarrätten konstaterat att den står i strid med ellagen. Därtill har Ei tillämpat en kalkylränta om 5,2 procent

trots att såväl förvaltningsrätten som kammarrätten fastställt att kalkylräntan ska uppgå till 6,5 procent.

Ei:s motivering för att övergångsmetoden och en kalkylränta om 5,2 procent ska tillämpas, trots förvaltningsdomstolarnas meddelade domar, kan sammanfattas enligt följande:

- *Företaget har inte överklagat det ursprungliga beslutet om fastställande av intäktsram. Företaget har inte heller begärt omprövning av beslutet enligt 5 kap. 12 § och Ei har avvisat företagets ansökan enligt 5 kap. 15 § ellagen. De metoder och uppgifter som Ei använder är därför de som framgår av det ursprungliga beslutet om intäktsram. (Ei:s beslut sid. 7, 3 st).*

6. FELAKTIGHETER OCH BRISTER I EI:S BESLUT

Som redogjorts för i överklagandet har det varit felaktigt av Ei att avvisa Mjölby Kraftnäts ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen. Härvid hänvisas till Mjölby Kraftnäts överklagande, avsnitt 2, sid 3-7.

Därtill kommer att det varit felaktigt av Ei att vid fastställande av den slutliga intäktsramen tillämpa schablonmetoden med övergångsmetod och en kalkylränta om 5,2 procent, oberoende av om Mjölby Kraftnät begärt omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen i rätt tid eller inte.

Som redogjorts för i avsnitt 2.3 och 2.4 har såväl förvaltningsrätten som kammarrätten slagit fast att den s.k. övergångsmetoden står i strid med ellagen och därför inte kan godtas som en metod för att beräkna och bedöma elnätsföretagens intäktsramar. Vidare har förvaltningsdomstolarna slagit fast att den av Ei beslutade kalkylräntan om 5,2 procent var för låg och att kalkylräntan istället ska uppgå till 6,5 procent.

Trots att det sålunda slagits fast av förvaltningsdomstol att övergångsmetoden står i strid med ellagen och att kalkylräntan skulle uppgå till 6,5 procent, har Ei tillämpat övergångsmetoden och en kalkylränta om 5,2 procent.

6.1 Betydelsen av att Mjölby Kraftnät inte överklagade det ursprungliga beslutet, inte begärde omprövning enligt 5 kap. 12 § ellagen och enligt Ei inte begärde följdändring enligt 5 kap. 15 § ellagen i rätt tid

I det överklagade beslutet lägger Ei Mjölby Kraftnät till last att bolaget inte överklagade det ursprungliga beslutet, inte begärde omprövning enligt 5 kap. 12 §

ellagen och inte i rätt tid (enligt Ei) ansökte om s.k. följdändring enligt 5 kap. 15 § ellagen. Enligt Ei leder dessa förhållanden till att den slutliga intäktsramen ska fastställas med tillämpning av den lagstridiga övergångsmetoden och med den av domstolarna underkända kalkylräntan om 5,2 procent.

Ei motiverar sitt ställningstagande enligt följande:

Beslutet sid. 7:

Företaget har inte överklagat det ursprungliga beslutet om fastställande av intäktsram.

Företaget har inte heller begärt omprövning av beslutet enligt 5 kap. 12 § och Ei har avvisat företagets ansökan enligt 5 kap. 15 §§ ellagen. De metoder och uppgifter som Ei använder är därför de som framgår av det ursprungliga beslutet om intäktsram.

Förutom att Mjölby Kraftnät har ansökt om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen i rätt tid föranleder det Ei anför följande kommentarer.

6.1.1 Förhållandet att Mjölby Kraftnät inte överklagade Ei:s ursprungliga beslut om intäktsram

Det är korrekt att Mjölby Kraftnät inte överklagade Ei:s ursprungliga beslut om intäktsram. Emellertid glömmer Ei bort att en stor del av elnätsbranschen överklagade Ei:s beslut och att orsaken till detta var att elnätsbranschen ansåg att Ei:s övergångsmetod stod i strid med ellagen och att den av Ei fastställda kalkylräntan om 5,2 procent var för låg.

Ei bortser även från att förvaltningsdomstolarna biföll elnätsföretagens överklaganden och slog fast att övergångsmetoden står i strid med ellagen och att kalkylräntan ska uppgå till 6,5 procent.

Det allvarigaste är att Ei, i sin egenskap av myndighet, bortser från den centrala utgångspunkten att Ei har att fullgöra sin myndighetsutövning i enlighet med gällande lag och fastställd praxis. I detta ligger den självklara förvaltningsrättsliga utgångspunkten att Ei ska fatta materiellt korrekta beslut.

När en det genom lagakraftvunnen praxis slagits fast att övergångsmetoden står i strid med ellagen och kalkylräntan ska uppgå till 6,5 procent har Ei att rätta sig efter det.

Det ovan sagda leder till den självklara slutsatsen att förhållandet att Mjölby Kraftnät inte överklagade Ei:s ursprungliga beslut saknar betydelse när Ei ska fastställa Mjölby Kraftnäts slutliga intäktsram.

Ei har aldrig rätt att tillämpa en metod som av domstol förklarats stå i strid med lag.

6.1.2 Förhållandet att Mjölby Kraftnät inte begärde omprövning enligt 5 kap. 12 § ellagen.

Det är korrekt att Mjölby Kraftnät inte begärde omprövning enligt 5 kap. 12 § ellagen. Orsaken till detta är, såsom redogjorts för i överklagandet (avsnitt 2, sid. 5) att Mjölby Kraftnät på goda grunder utgått ifrån att Mjölby Kraftnäts begäran om följdändring enligt 5 kap. 15 § ellagen skulle prövas av Ei. Vid tidpunkten då Ei avisat Mjölby Kraftnäts begäran om följdändring hade tiden för att begära omprövning enligt 5 kap. 12 § ellagen sedan länge löpt ut.

Förhållandet att Mjölby Kraftnät inte begärt omprövning enligt 5 kap. 12 § ellagen medför dock inte att Ei haft rätt att vid fastställande av slutlig intäktsram tillämpa den lagstridiga övergångsmetoden och den för låga kalkylräntan om 5,2 procent.

Ei har naturligtvis att vid fastställande av slutlig intäktsram beakta de lagakraftvunna domarna, d v s att utgå från schablonmetoden (utan tillämpning av övergångsmetoden) och en kalkylränta om 6,5 procent.

Ei har aldrig rätt att tillämpa en metod som av domstol förklarats stå i strid med lag.

6.1.3 Innebörden av 5 kap. 15 § ellagen

Ei har avisat Mjölby Kraftnäts ansökan om följdändring enligt 5 kap. 15 § ellagen och har tillämpat övergångsmetoden och kalkylräntan om 5,2 procent.

På sätt som utvecklats i överklagandet har Mjölby Kraftnät ansökt om följdändring i rätt tid. Vad beträffar den närmare innebörden av bestämmelsen i 5 kap. 15 § ellagen ska nämnas följande.

5 kap. 15 § ellagen möjliggör för elnätsföretag att få sin beslutade intäktsram omprövad med hänvisning till ett lagakraftvunnet domstolsavgörande beträffande ett annat elnätsföretag. Förutsättningen är dock att avgörandet ifråga har generell räckvidd och att en begäran om omprövning (s.k. följdändring) görs inom tre månader efter det att domstolens avgörande vunnit laga kraft.

I förarbetena till 5 kap. 15 § ellagen anges bl.a. följande:

Prop. 2008/09:141 s 42-43:

Ändring avseende en annan nätkoncessionshavares intäktsram

Ett beslut om intäktsram kommer som regel att kunna överklagas. Ett överklagande kan innebära att en fråga av stor principiell betydelse kommer under domstolens prövning. Om domstolen ändrar intäktsramen, kan detta ske på en grund som har generell tillämpning även

för andra nätkoncessionshavare, som inte har överklagat beslutet. Utredningen nämner som exempel en justering av avkastningen på grund av att en procentsats vid användandet av WACC-metoden har ändrats eller att en standardkostnad för en investering har justerats uppåt. (Jfr om WACC-metoden avsnitt 4.3.1 och 6.5.5.) **Det kan ifrågasättas om inte en sådan ändring borde kunna beaktas inom ramen för den omprövning som sker efter tillsynsperiodens slut och alltså föranleda en justering av intäktsramen även för nätföretag som inte har överklagat. Att en sådan justering kan ske är starkt motiverat, framför allt eftersom det kan hålla nere antalet överklaganden. För att det inte ska råda någon tvekan om att nätmyndigheten kommer att beakta domstolsavgöranden med generell räckvidd även när det gäller nätkoncessionshavare som avstått från att överklaga bör en särskild bestämmelse om följdändring i sådana fall införas.** [markering gjord av undertecknade]

Syftet med bestämmelsen i 5 kap. 15 § ellagen är att möjliggöra en ändring av intäktsramen under tillsynsperioden. Det är också bl.a. därför som lagstiftaren har uppställt en tidsfrist på tre månader. Elnätsföretagen ska alltså inte behöva vänta, kanske flera år, till dess det sker en avstämning efter tillsynsperioden slut.

Det ska särskilt noteras att 5 kap. 15 § ellagen är införd i ellagen för att "*det inte ska råda någon tvekan om att nätmyndigheten kommer att beakta domstolsavgöranden med generell räckvidd även när det gäller nätkoncessionshavare som avstått från att överklaga*".

I nu aktuellt sammanhang ska även noteras att den dom som har generell räckvidd och som har betydelse för elnätsföretagen (dvs. kammarrättens dom, bilaga 2) vann laga kraft den 23 mars 2015 – dvs. när tillsynsperioden 2012-2015 i princip var till ända. En ansökan om följdändring enligt 5 kap. 15 § ellagen skulle således göras senast den 23 juni 2015.

Trots att ett stort antal elnätsföretag begärde följdändring enligt 5 kap 15 § ellagen kom inte Ei att pröva dessa ansökningar förrän i samband med att Ei gjorde avstämning av elnätsföretagens intäktsramar efter tillsynsperiodens slut – dvs. andra halvan av år 2016!

Den i 5 kap. 15 § ellagen angivna tidsfristen om tre månader har sålunda bara betydelse för det fall ett elnätsföretag vill få sin intäktsram omprövad under tillsynsperioden. När Ei fastställer slutlig intäktsram efter tillsynsperiodens slut är Ei givetvis skyldig att följa och tillämpa domstolsavgöranden med generell räckvidd.

I nu aktuellt avseende innebär ovanstående att det sålunda saknar betydelse att Mjölby Kraftnät enligt Ei inte i rätt tid begärde följdändring enligt 5 kap. 15 § ellagen. Ei har att vid fastställande av slutlig intäktsram tillämpa schablonmetoden (utan tillämpning av övergångsmetoden) och en kalkylränta om 6,5 procent.

6.1.4 Ei:s tillämpning av lagstridiga metoder vid fastställande av slutlig intäktsram leder till att elnätsföretagen inte behandlas lika

Det ska noteras att för de elnätsföretag som (i rätt tid enligt Ei) har begärt följdändring enligt 5 kap. 15 § ellagen har Ei beaktat förvaltningsdomstolarnas domar. Det beror på att förvaltningsdomstolarnas domar, även med Ei:s egen utgångspunkt, har generell räckvidd både såvitt avser övergångsmetoden som kalkylräntan. I dessa fall har Ei inte använt övergångsmetoden och tillämpat en kalkylränta om 6,5 procent.

Genom att Ei för vissa elnätsföretag fastställer den slutliga intäktsramen utan tillämpning av övergångsmetoden och med en kalkylränta om 6,5 procent samtidigt som Ei för andra elnätsföretag tillämpar övergångsmetoden och en kalkylränta om 5,2 procent, innebär det att elnätsföretagen behandlas olika vilket står i strid med lag.

6.2 Sammanfattning

Sammanfattningsvis är det felaktigt av Ei att, vid fastställande av slutlig intäktsram tillämpa övergångsmetoden och att använda en kalkylränta om 5,2 procent.

Även om ett elnätsföretag inte överklagat det ursprungliga beslutet, inte har begärt omprövning enligt 5 kap. 12 § ellagen och inte heller (i rätt tid enligt Ei) har begärt följdändring enligt 5 kap. 15 § ellagen, är Ei ändå skyldig att beakta de principiella avgöranden som förvaltningsdomstolarnas domar innebär vid fastställande av slutlig intäktsram efter tillsynsperiodens slut.

Genom att Ei för vissa elnätsföretag omprövar intäktsramarna utan tillämpning av övergångsmetoden och med en kalkylränta om 6,5 procent samtidigt som Ei för andra elnätsföretag tillämpar övergångsmetoden och en kalkylränta om 5,2 procent, innebär det att elnätsföretagen behandlas olika vilket står i strid med lag.

Till stöd för vad som anförts under avsnitt 6 bifogas rättsutlåtande av professor Ulrik von Essen, bilaga 4.

7. YRKANDEN

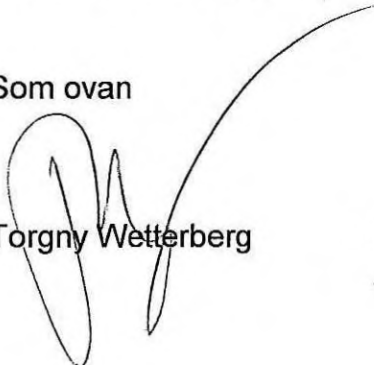
7.1 Mjölby Kraftnät yrkar att förvaltningsrätten undanröjer Ei:s avvisningsbeslut och därvid förklarar att Mjölby Kraftnäts ansökan om omprövning av den 28 maj 2015 kommit in i rätt tid samt överlämnar till Ei att pröva Mjölby Kraftnäts ansökan om omprövning enligt 5 kap. 15 § ellagen.

- 7.2 Oberoende av yrkandet i 7.1 ovan yrkar Mjölby Kraftnät att förvaltningsrätten fastställer att schablonmetoden, utan tillämpning av övergångsmetoden, samt en kalkylränta om 6,5 procent, ska tillämpas vid beräkningen av Mjölby Kraftnäts slutliga intäktsram för tillsynsperioden 2012-2015.
- 7.3 Vid bifall till yrkandet 7.2 ovan, yrkar Mjölby Kraftnät att förvaltningsrätten undanröjer Ei:s beslut om fastställande av slutlig intäktsram för tillsynsperioden 2012-2015 och överlämnar till Ei att beräkna en ny slutlig intäktsram med beaktande av förutsättningen enligt 7.2 ovan.

8. MÅLETS HANDLÄGGNING

Behovet av skriftväxling i rubricerat borde vara begränsat. De i målet aktuella frågeställningarna rör tillsynsperioden 2012-2015 och de slutliga intäktsramarna har stor betydelse för intäktsramarna för tillsynsperioden 2016-2019. Detta eftersom Mjölby Kraftnät har rätt att utnyttja ett underskott (dvs. ej utnyttjad intäktsram) under påföljande tillsynsperiod (5 kap. 20 § ellagen). Mjölby Kraftnät emotser därför en skyndsam handläggning.

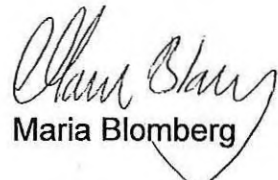
Som ovan

Torgny Wetterberg

Kristoffer Ribbing

Maria Blomberg